

KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund

Nr. 16.

11. August 1904.

20. Aarg.

Bevægelsen for Kvindernes stemmeret i Sverige.

Af
Lydia Wahlström.

Første gang, spørgsmålet om kvindernes stemmeret kom frem i den svenske rigsdag, var 1884, da F. T. Berg indbragte et forslag om såvel valgret som valgbarhed til Andet kammer for kvinder, som opfyldte de for mænd fastsatte betingelser. Forslaget, der egentlig blev betragtet som en spøg, blev afvist i Første kammer uden afstemning, i Andet med 53 stemmer mod 44.

Så kom en lang pause, i hvilken sagen kun tilfældigvis og i forbigående blev nævnt i rigsdagsudtalelser. En reform af stor betydning i denne retning var jo ganske vist den lov af 1889, hvorved kvinder fik adgang til fattigpleje-styrelser og skoleråd.

Men at tale om kvindens stemmeret syntes unyttig, så længe kvinderne selv ikke havde mindste interesse derfor; og en sådan interesse kunde næppe opstå på anden måde end ved en større, national stemmeretsbevægelse.

Initiativet til en bevægelse blandt kvinderne selv toges også, nemlig da Fredrika-Bremer-Förbundet, i anledning af stemmeretsspørgsmålets behandling i rigsdagen 1899, indgav en skrivelse til regeringen med bøn om „at det måtte behage Hans Majestæt, særskilt eller i forening med anden stemmeretsreform, at tage under overvejelse betimeligheden af at skaffe kvinder stemmeret ved valg til rigsdagens Andet kammer, når de forøvrigt opfylder de for sådan stemmeret fastsatte vilkår“. Dette andragende havnede i papirkurven; men da stemmeretsspørgsmålet atter var for (på rigsdagen 1902), indgav ordføreren i Fredrika-Bremer-Förbundets lovkomité, hr. Carl Lindhagen, et andragende, hvori der — med påberøbelse af forbundets adresse — blev

jremsat en begæring om, at rigsdagen skulde indgive en skrivelse til Hans Majestæt Kongen med anmodning om et detailleret forslag til en særlig stemmeretsreform med det formål at skaffe kvinderne stemmeret ved valg til rigsdagens Andet kammer.

Forslaget blev ganske vist uden forbehold frarådet af udvalget og faldt igennem i Første kammer uden afstemning, i Andet kammer med 111 stemmer mod 64; men uden betydning var det dog ikke, dels fordi det viste, at interessen for sagen var voxet betydeligt i Andet kammer, dels og især fordi det havde held til at vække en livlig interesse blandt kvinderne selv.

Kort efter at hr. Lindhagens forslag var bleven fremlagt for rigsdagen, afholdt nemlig Fredrika-Bremer-Förbundet et møde for kvinder i Stockholm; her valgte man straks en komité, som skulde arbejde for dannelsen af en kvindelig stemmeretsforening. For øvrigt besluttede mødet, at en sympati-adresse skulde indgives til rigsdagen i anledning af forslaget. Til trods for den korte tid, som umuliggjorde samling af underskrifter på landet, lykkedes det at samle 4154 navne på denne adresse, hvortil må føjes, at også Gøteborgs kvinder indgav en lignende skrivelse med 1487 navne.

Strax efter Fredrika-Bremer-Förbundets møde holdtes imidlertid i Folkets hus — på indbydelse af en kvindekommité fra forskellige Stockholmskredse — to andre møder, hvortil både mænd og kvinder vare indbudte. På det sidste af disse møder udtaltes ønsket om en organisation for kvindens stemmeretssag, og indbyderne blev udsete til at virke for, at en sådan blev dannet. Altså fandtes nu i hovedstaden to komitéer med samme formål, men med forskellig politisk farve og program. Den paa Fredrika-Bremer-Förbundets møde valgte var nemlig moderat, den i Folkets hus dannede af forholdsvis radikal farve; hvad program angår, var den første valgt